OBSAH

Slovo úvodem / *7*

Sociální vize a utopie
Miloš Havelka: *Sociální vize a utopie: „sociální otázka" mezi pauperizací a modernizací* / ***11***
Tomáš Petráček: *Paupertas meretrix. K církevní reflexi sociální otázky v 19. století* / ***22***
Johannes Gleixner: *K původní debatě T. G. Masaryka s marxisty* / ***33***
Eduard Burget: *Stařešina katolických žurnalistů Tomáš Josef Jiroušek a jeho románová kronika Pod českým nebem* / ***44***
Lucie Kořínková: *Nový kult jako tribuna sociálně vyloučených?* / ***58***

Námezdní práce, sociální každodennost a kulturní reflexe chudoby
Stanislav Knob: *Od živelného hnutí k jednacímu stolu. Stávky v dlouhém 19. století* / ***71***
Jan Hozák: *Tovární práce ve světle dobových svědectví tzv. Kleplovy sbírky vzpomínek a rukopisů* / ***82***
Jiří Pokorný: *Dětská práce* / ***90***
Martin Franc: *Rumfordská polévka a jiné pochoutky. Stravování chudých v habsburské monarchii v 1. polovině 19. století* / ***99***
Blanka Hemelíková: *Polévka pro chudé děti v satirických časopisech* / ***114***
Dagmar Mocná: *Nerudovi Trhani. Od sociálního apelu k existenciální výpovědi* / ***125***

Charita, filantropie, svépomoc, sociální politika
Jiří Kořalka: *Sociální aktivita dělnických spolků* / ***141***
Martina Halířová: *Vznik a činnost Zemské komise pro péči o děti a mládež* / ***151***
Milena Lenderová: *Předškolní institucionální výchova mezi charitou a vlastenectvím. Příklad Hradce Králové v letech 1837–1886* / ***158***
Petr Svobodný: *Tři generace rodiny Aloise Klara – tři fáze péče o nevidomé v Čechách* / ***170***

Milena Secká – Martin Šámal: *Sociální cítění manželů Náprstkových* / **190**
Hana Svatošová: *Počátky městské sociální výstavby na příkladu Vídně a Prahy* / **204**
Hana Tillmanová: *Divadlo pro všechny. Averinova sezóna v Praze (1875/1876)* / **222**
Radim Vondráček: *Novoroční přání jako charita* / **227**

Nerovnosti a vyloučení
Hana Mášová: *Duševně nemocní na okraji společnosti. Ústavy pro choromyslné* / **241**
Stanislava Musilová (Klečáková): *„Padlé ženy" v mikrosondě. Emancipace versus pauperizace* / **254**
Irena Bukačová: *Příspěvek k dějinám venkovského židovstva na Plzeňsku v 19. století* / **268**
Jindřich Vybíral: *„Pravdivý styl" našich staveb pro chudé. Pražský chudobinec pod Vyšehradem a jeho architektura* / **284**
Marta Ottlová: *Sociální otázka jako problém české národní opery* / **297**
Roman Prahl: *Motiv „nerovného páru" a jeho uplatnění v českých karikaturách z 19. století* / **302**

Okraj společnosti, periferie
Jakub Rákosník: *Vynalezení nezaměstnanosti v 19. století* / **319**
Milan Hlavačka: *Postrk* / **330**
Kateřina Piorecká: *Z nočních potůlek Josefa Kajetána Tyla. Periferie v „obrazech ze života" ve třicátých letech 19. století* / **342**
Pavel Šopák: *Periferie periferie: koncept muzea pro Rakouské Slezsko. K dvoustému výročí Gymnazijního muzea v Opavě* / **353**

Závěrem (Josef Štogr) / **366**
Seznam vyobrazení / **370**
Jmenný rejstřík / **374**
Autoři příspěvků / **388**
Přehled plzeňských mezioborových sympozií k problematice 19. století a dosud vydaných sborníků / **390**